

4.1 Η ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΖΗΤΗΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΙΜΗ (E_D)

4.1.1 Τύπος και είδη ελαστικότητας ζήτησης ως προς την τιμή

Ο νόμος της ζήτησης αναφέρεται στην αρνητική σχέση μεταξύ τιμής και ζητούμενης ποσότητας ενός προϊόντος. Δεν μας πληροφορεί ωστόσο για την ένταση της αρνητικής αυτής σχέσης. Για την εξακρίβωση του παραπάνω, εισάγουμε την έννοια της ελαστικότητας της ζήτησης ως προς την τιμή. Η ελαστικότητα ζήτησης ως προς την τιμή (E_D) **μετράει τον βαθμό ανταπόκρισης (ευαισθησίας) της ζητούμενης ποσότητας στις μεταβολές της τιμής (Ceteris Paribus)**. Συμβολίζεται με E_D και δίνεται από το πηλίκο της ποσοστιαίας μεταβολής της ζητούμενης ποσότητας του αγαθού προς την ποσοστιαία μεταβολή του τιμής του, ισχύει δηλαδή ότι:

$$E_D = \frac{\Delta Q_D / Q_D}{\Delta P / P} \text{ ή αλλιώς } \frac{\Delta Q_D}{\Delta P} \times \frac{P}{Q_D}$$

Εφαρμογή:

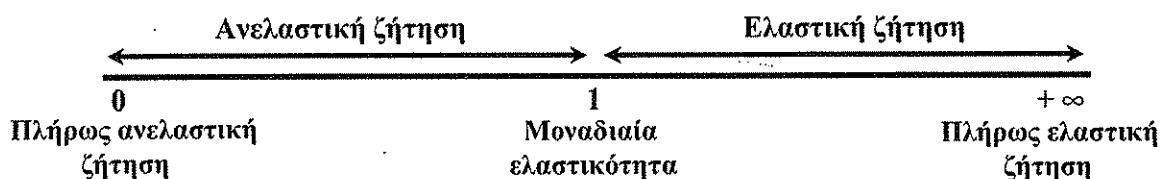
Να βρεθεί η ελαστικότητα σημείου (όταν η τιμή μειώνεται από 10 σε 8 €)

	P	Q	E_D
A	10	40.0000	5
B	8	80.0000	

Λύση:

$E_D = [(80.000 - 40.000) / (8 - 10)] \times 10 / 40.000$
 $= [40.000 / -2 \times 10 / 40.000] = -400.000 / 80.000$
 $= -5$, που σημαίνει ότι για μεταβολή 1% στην τιμή του αγαθού, η ζητούμενη ποσότητα θα μεταβληθεί προς την αντίθετη κατεύθυνση κατά 5%.

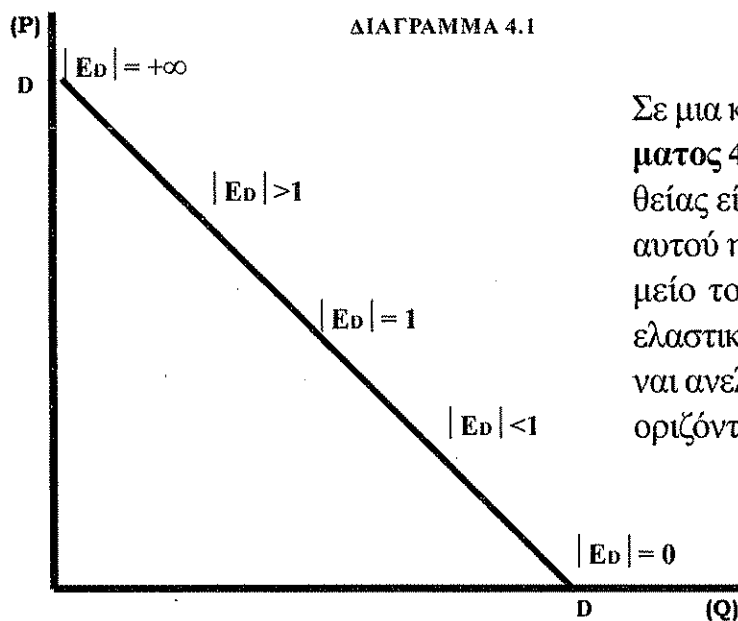
Οι τιμές που λαμβάνει η ελαστικότητα ζήτησης ως προς την τιμή (εφόσον υπολογίζεται σε απόλυτη τιμή) δύναται να κυμαίνονται μεταξύ του μηδέν και του απείρου. Αναλόγως του αποτελέσματος, δύναται να εξακριβωθεί η ένταση της αρνητικής σχέσης μεταξύ της τιμής και της ζητούμενης ποσότητας ενός προϊόντος. Ο παρακάτω άξονας απεικονίζει το φάσμα τιμών που δύναται να λάβει η ελαστικότητα της ζήτησης ως προς την τιμή (σε απόλυτες τιμές), καθώς και το είδος της ζήτησης για κάθε αντίστοιχη τιμή :

Ισχύει ότι:

- ✓ $|E_D| = 0$ (Πλήρως Ανελαστική ζήτηση):
Οι μεταβολές της τιμής δεν έχουν καμία επίπτωση στην ζητούμενη ποσότητα.
- ✓ $|E_D| < 1$ (Ανελαστική ζήτηση):
% Μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας < % Μεταβολή της τιμής.
- ✓ $|E_D| = 1$ (Μοναδιαία ελαστικότητα):
% Μεταβολή της τιμής = % Μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας.
- ✓ $|E_D| > 1$ (Ελαστική ζήτηση):
% Μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας > % Μεταβολή της τιμής
- ✓ $|E_D| = +\infty$ (Πλήρως Ελαστική ζήτηση):
Απειροελάχιστες μεταβολές στην τιμή οδηγούν σε εξαιρετικά μεγάλες μεταβολές στην ζητούμενη ποσότητα.

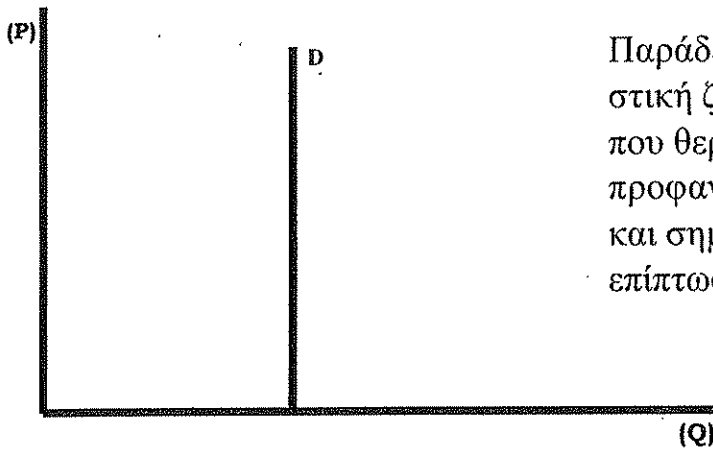
Η ελαστικότητα ζήτησης (ως προς την τιμή) ενός προϊόντος δύναται να ποικίλει καθώς μετακινούμαστε επί της καμπύλης ζήτησης του.

Σε μια καμπύλη ζήτησης όπως του **διαγράμματος 4.1**, η ελαστικότητα στη μέση της ευθείας είναι μοναδιαία. Άνωθεν του σημείου αυτού η ζήτηση είναι ελαστική, και στο σημείο τομής με τον κάθετο άξονα, πλήρως ελαστική. Κάτωθεν του κέντρου η ζήτηση είναι ανελαστική και στο σημείο τομής με τον οριζόντιο άξονα είναι πλήρως ανελαστική.

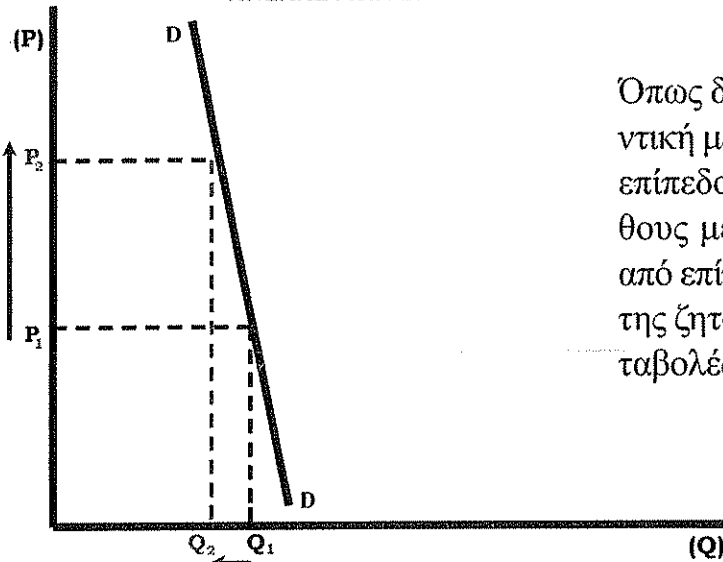
Είναι ωστόσο δυνατόν η ζήτηση ενός προϊόντος να είναι π.χ ελαστική ή ανελαστική για ολόκληρο το φάσμα τιμών στο οποίο αυτό δύναται να ζητηθεί. Τα **διαγράμματα 4.2 έως και 4.6** απεικονίζουν καμπύλες ζήτησης με σταθερό είδος ελαστικότητας καθ' ολο το μήκος τους.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.2
ΠΛΗΡΩΣ ΑΝΕΛΑΣΤΙΚΗ ΖΗΤΗΣΗ

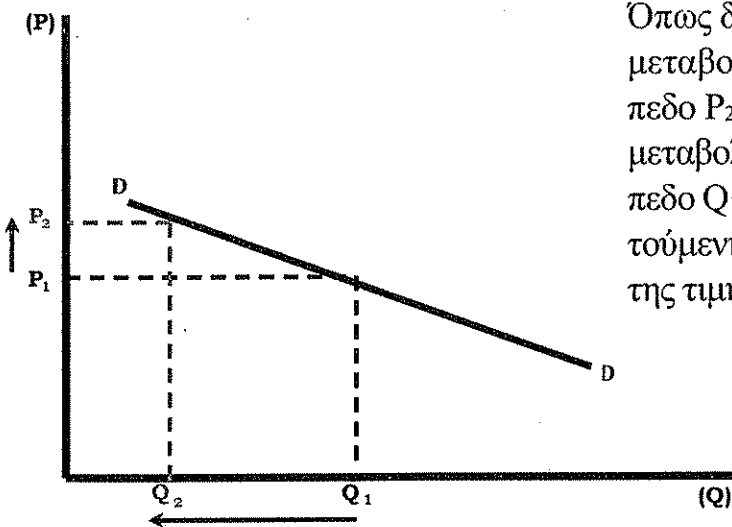
Παράδειγμα προϊόντος με πλήρως ανελαστική ζήτηση είναι το μοναδικό φάρμακο που θεραπεύει μια ανίατη ασθένεια. Είναι προφανές ότι μια αύξηση στην τιμή, όσο και σημαντική να είναι, δεν θα έχει καμία επίπτωση στην ζητούμενη ποσότητα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.3
ΑΝΕΛΑΣΤΙΚΗ ΖΗΤΗΣΗ

Όπως δείχνει το **διάγραμμα 4.3**, μια σημαντική μεταβολή στην τιμή από επίπεδο P_1 σε επίπεδο P_2 , οδηγεί με μια μικρότερου μεγέθους μεταβολή στη ζητούμενη ποσότητα, από επίπεδο Q_1 σε επίπεδο Q_2 . Η ευαισθησία της ζητούμενης ποσότητας δηλαδή στις μεταβολές της τιμής είναι περιορισμένη.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.4
ΕΛΑΣΤΙΚΗ ΖΗΤΗΣΗ

Όπως δείχνει το **διάγραμμα 4.4**, μια μικρή μεταβολή στην τιμή από επίπεδο P_1 σε επίπεδο P_2 οδηγεί με μια σημαντικού μεγέθους μεταβολή στη ζητούμενη ποσότητα, από επίπεδο Q_1 σε επίπεδο Q_2 . Η ευαισθησία της ζητούμενης ποσότητας δηλαδή στις μεταβολές της τιμής είναι μεγάλη.